

Тетяна Фішер

**ПОДОРОЖ У МУЗИЧНЕ МИНУЛЕ:
Фестиваль давньої музики у Львові**

Однією з найочікуваніших музичних подій літа був *Фестиваль Давньої Музики*, який збагатив музичну атмосферу Львова з 21 по 29 червня. Попри те, що одночасно в місті проводились інші мистецькі акції, на всіх концертах була хай не така чисельна аудиторія, як хотілось би, але зате напрацьована за 13 літ Фестивалю група музичних гурманів. Як підкреслив організатор Роман Стельмащук – кожен з концертів має свою концепцію. Концерти поєднуються в тематичні групи або ж це певна наскрізна драматургія всього циклу. Єдине неписане правило, що залишається незмінним: кожна програма – це прем'єра, що розкриває нові горизонти давньої української та європейської музики. Хоч програма *Фестивалю Давньої Музики 2015* не передбачала втілення конкретної концепції, була достатньо насиченою та цікавою. Організатори запропонували слухачам поринути у світ духовної і світської, вокальної та інструментальної музики Відродження та Бароко. Цікаво, що в програмі знайшлося місце для музики прикладної, яка також була невід'ємною частиною музичного побуту середньовічних міст – вечір танців XVI–XVII ст. з *Табулатури Яна з Любліна* – дебютна програма унікального сопілкового квінтету *Dudalis Junior*).

Відкривав цикл концертів духовний твір репрезентанта німецького Бароко, засновника і капельмейстера Берлінської опери Карла Генріха Грауна (1704–1759) – ораторія «Смерть Христа». Ораторія належить до тих творів, які у свій час мали чимале визнання, але згодом, після зміни естетичних смаків залишились поза

межами репертуару виконавців. У XIX ст. розпочався процес відродження музичної спадщини попередніх епох, та в Україні музику авторів *несвітового* рівня поки можна почути вкрай рідко. Львівська ж прем'єра ораторії Грауна відбулася ще під час Страсного тижня 2 квітня цього року. Тоді барокова капела студентів ЛНМА під керівництвом Марека Топоровського (проректора Музичної академії міста Катовиці, клавесиніста, органіста, диригента, фахівця з барокового виконавства в галузі ораторійної музики) зазвучала на сцені Великого залу Академії. Але через два місяці в рамках Фестивалю ораторія прозвучала значно впевненіше, відчулася зіграність виконавців (оркестр, хор, солісти), впевненість вокальних партій виконавців сольних номерів. Барокова капела студентів на великій сцені міста дебютувала дуже вдало. Молоді виконавці з ентузіазмом виконали своє мистецьке завдання і звучали якісно й відповідно до стилю музики. Артистично й технічно завершено звучали також сольні арії у виконанні Анастасії Арбузової, Антоніни Вишнякової та Юрія Гадзецького. Під склепінням Будинку камерної та органної музики відбулося символічне повернення колишньої слави твору, який виконувався кожної Страсної п'ятниці у багатьох містах Німеччини впродовж 50 років.

Не тільки інструментально-вокальна барокова музика звучала у рамках Фестивалю. Слухачі змогли зануритися у світ органної музики (фантазії та інші твори у виконанні відомої львівської органістки Надії Величко, постійної учасниці *Фестивалів давньої музики*) чи ознайомитися з лютневими бароковими у виконанні гостя з Відня Бернгарда Гофштеттера. Вже вдруге австрійський музикант зачаровує львів'ян витонченим мереживом музики, віднайденій у нотозбірнях Відня. Важливо підкреслити те, що програми цих речиталів надзвичайно цікаві як для пересічного слухача, так і для музикантів, адже дозволяють не тільки пізнати нове, а й простежити певну еволюцію розвитку жанрів. Надія Величко продемонструвала це на прикладі п'єс для органу імпровізаційного характеру від творчості Яна Свелінка до фантазій Баха.

У звуковий простір Відродження слухачі змогли поринути з ансамблем «Львівський Музичний Цех». Цьогоріч керівник ансамблю Тарас Драк приготував різноманітну програму, що розкривала особливості англійської, іспанської, французької, італійської та української музики XII–XVII століть. «Львівський Музичний Цех», який вже виробив собі мистецький авторитет, ще раз підтвердив, що українська музика «йшла в ногу» з європейськими тенденціями і була конкурентноспроможною.

У програмі Фестивалю було чимало проектів у дусі романтичних музичних салонів – камерних вечорів у невеликих приміщеннях міста. Два музичних салони відбулися в Музеї С. Крушельницької. Визнана київська клавесиністка Світлана Шабалтіна та її львівська колега Ганна Іванюшенко виконали для львів'ян музику, що звучала у салонах Відня XVIII – початку XIX ст.: легкі сонати для клавіру в 2, 4, 6 рук композиторів другого ряду Й. А. Юста, Я. К. Ваньгала, Л. А. Кожелуха, В. Памераї, М. К. Огінського. Дуже вдало були виконані ці маловідомі твори поруч з сонатами Моцарта і Бетговена, що вкотре спростувало міф про їхню мистецьку меншовартість. На другому салоні барокова клавирна

музика ожила у виконанні Марти Андрущак, молоді виконавиці зі Львова, лауреатки міжнародних і всеукраїнських конкурсів.

Ще однією родзинкою Фестивалю став концерт, який також виходить за межі звичних для нас концертів академічної музики – *Барокові посиденьки при свічках*. Гості галереї «Дзига» розкрили для себе цікаві темброві поєднання хроматичної сопілки, барокової скрипки та клавесину у творах С. С. Шажинського, Баха, Д. Кастелльо, Мартина Мельчевського, Телемана, Дарували їм цю музику львів'янка Божена Корчинська, гість з Варшави Радослав Каменєж і Ганна Іванюшенко.

Організатори Фестивалю не тільки залучили до участі кращі виконавські сили (серед яких і львівські музиканти, і гості з інших міст України, і колеги з-за кордону), а й підібрали для проведення кожної події зал, який мав відповідну акустику та *зовнішність* для виконання давньої музики. Дуже доречним був вибір місця проведення для концертних програм, що прозвучали в Гарнізонному храмі св. апп. Петра і Павла: «Дві маловідомі школи церковної музики з теренів Речі Посполитої XVI–XVII ст.» та «Польща – Україна: давня музика». Це результат творчої співпраці українських та польських ансамблів давньої музики та солістів: Дагмари Барної, *Szczecin Vocal Project* (Щецін), *A cappella Leopoldis, Consortium Sedinum* (Щецін), *Ars Nova* (Варшава), *Львівські Менестрелі*.

Завершився Фестиваль досить значною подією не тільки в масштабах малої культурної столиці Україна – Львова, а й культурного простору Європи. Після 218 років цілковитого мовчання прозвучали уривки опери Юзефа Ельснера «Амазонки» (відома також під назвою «Гермнія»). Це єдина опера, написана композитором у співпраці з директором польського театру у Львові Войцехом Богуславським. Як зазначила керівник проекту, викладач барокової нотації Базельської сузичної академії Ангеліка Мотс (власне вона віднайшла партитуру опери), символічно, що обидві прем'єри відбулися під склепінням храму – Будинку камерної та органної музики. Фрагменти з опери прозвучали у виконанні студентів ЛНМА. Хоч солісти ще мають мало досвіду у виконанні подібного репертуару, досить віртуозного й технічно складного для молодих виконавців, всі партії звучали переконливо та відповідно до стилю музики. Молоді співаки, долаючи хвилювання, все ж зуміли витримати суть сценічного образу до кінця: Анастасія Бардачова у ролі незворушної та гордої Королеви, Софія Чайка – ніжна та романтична Гермнія, яка, однак, при потребі вмє боротися за власне щастя, Микола Тетюк та Роксоляна Галайко у ролі закоханих Іфікратоса та Ірени. Найпереконливішим в інтерпретації вокальної лінії і як актор був Юрій Гадзецький в аріях Агенора та Оробатеса. Чудово звучали хорові номери та оркестровий супровід у виконанні артистів барокової капели.

Після такого багатого на музичні враження Фестивалю давньої музики хочеться зазирнути у майбутнє і дізнатися програму наступного, вже чотирнадцятого фестивалю. Буде цікаво? Безперечно, адже організатори традиційно дарують львів'янам та гостям міста екскурс в музичне минуле Європи у виконанні найкращих музикантів України й інших країн.

